

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Польське Товариство педагогіки філософічної
імені Броніслава Ф. Трентовського (ТРФ)
Відділення загальної педагогіки та філософії освіти
Національної академії педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Кафедра філософії

За підтримки
МІЖНАРОДНОГО БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ
«ФОНД ОЛЕКСАНДРА ФЕЛЬДМАНА»

МАТЕРІАЛИ
XXII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«ОСВІТА І ДОЛЯ НАЦІЇ»

**«ОСВІТА У ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ:
СВІТОВІ ТА УКРАЇНСЬКІ КОНТЕКСТИ»**

(25–26 червня 2021 року)

Харків
ХНПУ – 2021

Редакційна колегія:

- М.Д. Култаєва** – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедрою філософії, головний редактор; Україна;
- Н.В. Радіонова** – доктор філософських наук, професор, заступник головного редактора; Україна;
- С.В. Бережна** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- Бертелсен Дейл** – доктор філософії, професор Блумбергського університету; США;
- Гулда Мечислав** – доктор соціологічних наук, професор Гданського університету; Польща;
- І.Д. Денисенко** – доктор філософських наук, професор, Україна;
- О.О. Дольська** – доктор філософських наук, професор, Україна;
- І.О. Радіонова** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- О.В. Садоха** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- М.В.Триняк** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- О.М. Роговський** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- К. Штадлер** – доктор філософських наук, професор Віденського Інституту права, Австрія.

Затверджено Вченою радою

*Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол №6 від 30 червня 2021 року*

«Освіта і доля нації». «Освіта у викликах сьогодення: світові та українські контексти»: Матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 червня 2021 року) / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2021. – 96 с.

Збірник містить матеріали доповідей з питань філософії, світоглядної культури, життєтворчості та актуальних проблем освіти і виховання у сучасних соціокультурних контекстах.

Збірник розраховано на наукових та практичних працівників у галузі освіти, викладачів вищої та середньої школи, докторантів, аспірантів, магістрів та студентів вищих навчальних закладів.

сприйняття знання до верифікації наукових здобутків в соціальному просторі. Ж. Бодріяр постмодернізм називає епохою тотальної симуляції [6]; різна хронологія модерного поступу європейським континентом дозволяє нам вчитись на чужому досвіді, треба не згаяти час.

Література:

1. К обществам знания: Всемирный доклад ЮНЕСКО. Париж: ЮНЕСКО, 2005. – 229 с. – URL: <http://inmeds.com.ua/upload/documents/society-knowledge/book042.pdf> вх.05.06.21
2. Кант И. Ответ на вопрос: Что такое просвещение? / И.Кант; [пер. с нем. Ц.Г.Арзаканьяна и И.Д.Копиева] // Сочинения : в 8 т. – Т.8. Юбилейное издание 1794 – 1994 / под общей редакцией проф. А.В. Гулыги. – М.: Чоро, 1994. – С.29-38. – (Мировая философская мысль) – URL: <http://prussia.online/books/sochineniya-v-8-mi-t> (дата звернення 20.03.19)
3. Текущая модерность: взгляд из 2011 года. Електронний ресурс: <https://polit.ru/article/2011/05/06/bauman/> (дата звернення 5.06.21)
4. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества / Пер. с англ. — М.: Издательство «Весь Мир», 2004.— 188 с. – URL: <http://yanko.lib.ru/books/cultur/bauman-globalizaciya-8l.pdf> (дата звернення 7.06.21)
5. Ясперс К. Введение в философию. [Електронний ресурс] – URL: https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/yasp/index.php (дата звернення 20.03.21)
6. Жан Бодріяр. СИМУЛЯКРИ І СИМУЛЯЦІЯ [Електронний ресурс]. – URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Jean_Baudrillard/Symuliakry_i_symuliatsiia.pdf (дата звернення 30.04.20)

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР СЛОБОЖАНЩИНИ ХІХ СТ. У РЕТРОСЕКТИВІ І ПЕРСПЕКТИВІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Н.В. Радіонова, м. Харків

Проблема якості освіти та відповідності українських освітніх стандартів світовим є однією із нагальних турбот сучасного українського суспільства. Вплив освіти на національне самоствердження соціумів є загальновідомим фактом. Але треба зазначити, що межі і характер цього впливу змінюються у різних суспільних і культурних констеляціях.

Освітній простір Слобожанщини ХІХ століття, конституювався на зіткненні домодерної і модерної традицій, виразно демонструє яку роль відіграє освіта у самостверженні нації та якою вона має бути у мультикультурному суспільстві. Збережені смисли цієї традиції є ресурсом для модернізації освіти у констеляціях постіндустріального суспільства.

Важливим моментом у цьому напрямку є наслідування дидактичним практикам Сковороди, важливою рисою яких є ситуативна адаптація світоглядного, етичного і теоретико-пізнавального матеріалу до мінливої аудиторії. Сковорода намагається розширити склад цієї аудиторії через латентне делегування вчительських уповноважень своїм слухачам. Саме в цьому переключенні пізній модерн збігається з раннім. Розглянемо на прикладі закритих інтелектуальних кіл, наявність яких складає особливість культурного ландшафту Слобожанщини ХІХ століття. Прикладом такого перетинання організаційної закритості і комунікативної відкритості є дворянські маєтки. Серед яких широко відомі: Квітки, Донці-Захаржевські, Ковалевські, Кондратьєви, Лесевицькі, Лизогуби та ін. Вони доповнювалися гуртками, що виникали в офіцерському середовищі [див. 2, с. 108]. Форми комунікацій в які вступають представники місцевого дворянства, офіцери, актори, ремісники, чиновники, освітяни, селяни та ін. представники доволі строкатого соціально-культурного середовища Слобожанщини в так званій сфері «наявного буття», тобто на рівні примітивних вітальних спільностей, предметної та раціональної визначеності, є рівнозначними тим соціальним ролям які вони виконують у суспільстві. Так, скажімо, неформальні комунікаційні акти професора І. Шада зі студентами, його розповіді про пригоди з монахами, затягування ним улюбленої пісні свободи, що нагадувала птичий цвіркит та гра на скрипочці робили його логіку (філософську пропедевтику), написану латиною, більш доступною й зрозумілою для сприйняття студентами ніж, лекції М. Пакі де-Савіньї, які були зразком офіціозу [1, с. 64].

Отже, комунікація, що характеризується соціальною відчуженістю та обмеженістю офіційними комунікативними актами не приводить до розуміння. Навпаки, у міжособистісних контактах та зв'язках відбуваються селекція матеріалу та виникає розуміння.

Таким чином, територіальні аргументи водночас є й культурними аргументами, що пов'язані з цінністю регіональної самобутності та мультикультурністю. Саме тому проблема оптимізації загальнонаціональних та регіональних інтересів залишається специфічною для України, яка традиційно є поліетнічним соціумом. Отже, врахування конкретних регіональних особливостей (культурних, мовних, освітніх, економічних тощо) повинно стати основою освітньої політики.

Література:

1. Пять лет из истории Харьковского университета. Воспоминания профессора Роммеля о своём времени, о Харькове и Харьковском университете. Харьков. 1868., с. 111.
2. Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна за 200 років / В.С. Бакіров, В.М. Духопельніков, Б.П. Зайцев та ін. – Харків: Фоліо, 2004. – 750 с.

СИТУАЦИЯ ПОСТЧЕЛОВЕКА: ОПЫТ ДИАГНОСТИКИ

А.М. Rogovskiy, г. Харьков

Своеобразие нынешнего пост-состояния общества и человека обусловлено завершением характерных для эпохи модерна ряда парадигмальных идей и ценностей аналогично «падению кумиров» в начале XX века:

1. Завершение гегелевско-марксистского типа рациональности тождества и панлогизма, который потерпел крах в тоталитарных проектах и борьбе идеологий. Тонкий слой (сеть) разума, размазанный на все пространство бытия, был прорван иррациональной стихией («страстями») или «натурой».

2. Завершение идеологий и их борьбы. Катастрофическая реализация в прошлом веке идеологием «сверхчеловека» Ницше и классовой борьбы, идеологической насилья в тоталитарных практиках и мировых войнах. «Воля» к жизни-власти продолжает вдохновлять всех диктаторов и толкать на преступления «по закону», дискредитируя всякую государственность и власть.

3. Национально-имперский тип государственности и ментальности, как атавизм прошлого (включая национально-освободительное движение, революции) постоянно тормозит реформы и провоцирует насилие и милитаризацию общества и сознания.

Вследствие этого образуется многообразное и изменчиво-неопределенное, подобное жидкости (по З. Бауману) постсостояние общества и человека, в котором в целом преобладает императив невозвращения или невозможности повторения тоталитарно-милитарного прошлого, социально-политических конфликтов и страстей, характерных для эпохи модерна. Качества многообразия, текучести, аморфности являются гарантией этого невозвращения или разрыва с прошлым.

ЗМІСТ

1.	<i>Култаєва М.Д.</i> Освітні і виховні виклики пандемії	3
2.	<i>Дічек Н.П.</i> Етнокультурні уявлення української молоді у вимірі сучасних україно-польських відносин	4
3.	<i>Лях В.В.</i> Трансформація освіти в інформаційну добу: зміст і рамкові умови	8
4.	<i>Шевченко С.М.</i> Діти з особливими потребами в період навчання і виховання в екстремальних умовах пандемії.....	12
5.	<i>Усов Д.В.</i> Нові вимоги до толерантності в сучасному інформаційному суспільстві	16
6.	<i>Сагуйченко В.В.</i> Освітні і наукові комунікації: цифровий контент.....	18
7.	<i>Варич Н.І.</i> Україномовні маршрути в глобалізованому освітньому краєвиді.....	23
8.	<i>Васильченко Р.В.</i> Військова освіта і національна безпека України	24
9.	<i>Григорова Н.В.</i> Семантики і поняття кризи у німецькомовних дискурсах, присвячених COVID-19	26
10.	<i>Грицай О.М.</i> Інтерактивна освіта: глобалізація та індивідуалізація освітнього процесу	27
11.	<i>Дольська О.О.</i> Інформаційний сад в якості локації соціалізації (про зміни геометрії простору соціалізації)	29
12.	<i>Кобзева Ю.Ю.</i> Философская эссеистика как школа креативного мышления.....	31
13.	<i>Корж Г.В.</i> УЧИТЕЛЬ І ЛІКАР: любов до справи, учнів і людей	32
14.	<i>Лаврова-Рейнфельд І.А.</i> Топологія сучасної освіти у суспільствах тотального цифрового контролю.....	36
15.	<i>Марчак О.Ю.</i> Освіта: уроки «текучої модерності».....	40
16.	<i>Радіонова Н.В.</i> Соціокультурний простір Слобожанщини ХІХ ст. у ретроспективі і перспективі розвитку сучасної освіти	42
17.	<i>Роговский А.М.</i> Ситуация постчеловека: опыт диагностики.....	44
18.	<i>Садоха О.В.</i> Освітні каузації в суспільстві ризику	46
19.	<i>Семко М.О., Шаблевська І.Ю.</i> Особливості функціонування системи освіти в умовах сучасних викликів	48